

İkinci Risale olan İkinci Kısım
Ramazan-ı Şerife dairdir

Birinci Kısımın âhîrinde şeâir-i İslâmiyeden bir nebze bahsedildiğinden, şeâirin içinde en parlak ve muhteşem olan Ramazan-ı Şerife dair olan bu İkinci Kısımda, bir kısım hikmetleri zikredilecektir. Bu İkinci Kısım, Ramazan-ı Şerifin pek çok hikmetlerinden dokuz hikmeti beyan eden Dokuz Nüktedir.

Esas okuyacağımız ana şablon 6. nükte Ramazan risalesinde. Bir kanuniyet vereceğiz. 1. kısımda şeairden bahsedildi. Umuma taalluk eden «**şeâirin içinde en parlak ve muhteşem olan Ramazan-ı Şerif**»miş. Neden ? Çünkü umuma taalluk eden bir ibadet. **Şahsa ve umuma taalluk eden şeairler var.** Üstad Hz. «**umuma taallukeden sünnetler, şahsi farzlardan daha ehemmiyetlidir**» diyor. Bu nokta-i nazardan bir kimse özünden dolayı oruç tutamazsa açıktan da yiyemez. Neden ? Şeairden dolayı.. Umumi bir ibadet.

Ramazan risalesinde 9 nükte var. 5 tanesi Oruca, 4'ü Ramazan'a ait. Mesela bir kimse hastadır, oruç tutamaz ama Ramazandan istifade edebilir, hatta fidyesini verir orucun sevabını geri alabilir. Diyelim ben hastayım, oruç tutmuyorum, fidye veriyorum belki aç kalarak yakalayamadığım şeyi fidye vererek yakalayabilirim.

Oruç ayrı bir ibadet, Ramazan ayı ayrı bir ibadet. Oruç, Ramazanın içinde (ehemmiyetli) bir cüzdür. Oruç tutamıyor fidye veriyor mesela.. Ramazan 1 kere geliyor, kaçırdıysan geçti yani.. **Cesedimi kıymetli eden Ruhum'dur, ruhumu kıymetli eden kalbidir, kalbimi kıymetli eden İmandır. 12 ayı kıymetli eden 3 aylardır. 3 Ayları kıymetli eden Ramazan'dır. Ramazan'ı kıymetli eden Kadir gecesidir. Önemli olan Allah'a muhatap olmak, bütün sistem onun için çalışıyor. Hz. Muhammed (asm) en büyük mucizesi budur işte.**

Oruç ayı, Ramazan ayı: oruç tutamıyorsan fidye veriyorsun, gene oruç sevabını alıyorsun belki daha fazla. Demek maksat sadece oruç tutmak demek değil. Asıl maksat → Allah'ın kelamına muhatap olmak. Peygamberimizin bir hadisi var: «Recep ve Şabanı bize mübarek kıl, bizi Ramazana ulaştır.» **Ramazandan azamiyet derecede istifade etmenin formülü Recep ve Şabanda yapılan hazırlığa bağlı.**

Peki ne hazırlık yapacaksın ?

Recep → Allah'ın ayı → Marifetullah

Şaban → Peygamberimizin ayı → Muhabbetullah

Recep ve Şabanda marifetullah derslerine ağırlık vereceksin. Mesela: Âyetü'l-Kübra, Lemaat Risalesi, 32. Söz, 22. Söz, 30 pencere. Şabanda Sünnet-i Seniyye, şahsiyet-i maneviye, Muhammed (asm)'in evsaf-ı İlahiyesi.. İle hazırlık yapılacak.

Ramazan → Lezzet-i Ruhaniye ayı. Üstad diyor: **ramazanda akıl ve fikirden ziyade kalp ve ruh... Yani marifetullah, muhabbetullah, Lezzet-i Ruhaniye. İnsanın dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi bu. Ramazan'ın ifade etmiş olduğu mana diğer zamanlarda da var. Biz Risale-i Nur talebeleri olarak buna açıklığı da ekliyoruz. Diğer zamanlarda biz zaten bunları görüyoruz. Marifetullah, muhabbetullah dersleri yok mu ?**

Ramazan risalesinde anlatılan mana 12 ayda var ama insanların çoğu (1. nüktede söylüyor) bu manadan gafil olduğundan (esbaba takıldığından dolayı) Emir Dairesinde bu ona yaşatılmak isteniyor. Çünkü insanın dünyaya gönderilmesinin Hikmeti ve Gayesi ne ? Allah'ın kelamına muhatap olmak. Bütün sistem bunun için çalışıyor. Muhammed Asm'ın en büyük mucizesi bu. Kadir gecesine mazhar olmak yani.

Nazm-ı mani: Üstad bunu muhakematta söylüyor: mantıklı, hikmetli konuşmak, istifade, istifaza ettirme, ifrat ve tefritten azade olmak istiyor musun ? O zaman manaların dizilişini bilmen gerekiyor.

Ramazan Risalesinin nazm-ı manisi: DOKUZ Nükte var.

1. Nükte → Rububiyet-i İlahiye noktasında anlatılmış
2. Nükte → Nimet-i İlahiye noktası anlatılmış
3. Nükte → İctima-i hayat
4. Nükte → Nefsin terbiyesi
5. Nükte → Kötü ahlaklardan sıyrılmak, temizlenmek
6. Nükte → Kadir gecesi
7. Nükte → Ziraat ve ticaret (insan dünyaya ahireti kazanmaya, hayır-hasenat yapmaya gelmiş ya)
8. Nükte → Şahsi hayata bakan tarafı anlatılmış (orucun)
9. Nükte → Nefsin mevhum rububiyeti (bu işlemlerden geçtikten sonra nefis sen benim Rabb-i Rahimimsin, ben de senin aciz bir kulunum, diyor)

Ramazan Risalesinin nazmı bu. Üstad Hazretleri 2. Şuada « kainatta tevhid ve vahdet asıldır, kesret yoktur, herşey bir şeydir » diyor. Cüzlere ayrıldığı zaman bütündeki güzellik gözükmez diyor: mesela cesedimi cüzlere ayırdığın zaman; kolumu, bacağımı vs her şeyimi çıkar, masanın üzerine koy, seninkileri de koy. Benim gözümle senin gözün arasında fark yok. Ama birleştirdiğin zaman bana, sana mahsus bir güzellik ortaya çıkıyor. **Normalde bütün o kesret tek bir şey için – vahdet için. İşte Üstad, bu risaleyi bu şekilde anlayarak okuyan için İlahi bir güzellik gözüküyor diyor.. Allah'ı (cc) görüyor bütüne bakınca.**

İkinci Risale olan İkinci Kısım
Ramazan-ı Şerife dairdir

Mesela senin başına bir şey geldi İrfan abi; fotoğrafın genel karesine bakacaksın. Sen teklif yaşına girdin. **Şu ana kadar olan vaziyetine bakacaksın, orada bir şey var.. Onu göreceksin. Halihazır bakarsan bir şey anlayamazsın, çok kısa kalıyor.** Mesela benim, senin, onun kolun, bacağına çıkar şu masaya koy, hangisi kime ait tefrik edemezsin.. Benziyor çünkü. **Ama hadisatın bütününe baktığın zaman o bütününde sana mahsus bir şey var. İşte kainattaki bütün olaya ve hadisata bütününe baktığın zaman Cemal-i İlahi kalben görünür diyor Üstad. Bu şekilde bakan imanını kurtarır diyor. Külli bir nazarla bakmak, yoksa cüziyatta kalırsın.**

Üstad diyor: Kur'anın bütününe baksan sanki bir anda inmiş, sanki bir sorunun cevabı.. Böyle çok şeyler söylüyor. Şimdi bunları birleştirelim. Bunların hepsi bir mana ama herkes hepsini ihata edemediğinden dolayı böyle cüzlere ayrılmış.

Ramazan risalesi 1. Nükte → Rububiyet-i İlahiye noktasında oruç tutan kimse İlahi nimetlerin gerçek şükrünü yaparak ictimai hayattaki açın halini anlar, ona o şekilde şefkat eder. İctimai hayatta vazifelerini yapı kimse nefsinin terbiye eder. Nefsine terbiye eden → kötü ahlaklardan kurtulur. Kötü ahlaktan kurtulan → Allah'ın kelamını anlamaya zemin izhar eder (6. nüktede bu anlatılmış, Kadir gecesi).

Kadir gecesinde Allah'ın kelamına muhatap olan bir kimse dünyada hakiki ziraat ve ticaretini yapar. Eğer kelama muhatap olmasa bunu yapabilir mi? Hakiki ziraat ve ticaret yapabilmesi için Kelama muhatap olması lazım. Biz şimdi öğle namazını kıldık, bu kelama mazhariyet. **Kelama mazhar olunca fiil eylem oluyor. Ziraat ve ticaretini tam yapanın şahsi hayatı maddi-manevi dengede olur. Dengede olan kimsenin mevhum rububiyeti kırılır. O zaman bu kimse İrci'yi ilâ Rabbik (Rabbine dön) sesini işitir.** Rücu → **Allah senden razı, bu nefis Ondan razı oluyor.** İşlem bu.

«Allah senden razı» sesi şu işlemde geçiyor: 12 ayda 3 ay veya 1 ay ramazanın ifade ettiği mana Nur talebeleri için her zamanda var. Ama Ramazanda emir dairesinde olmuş, insan çok uzak olduğu için... En azından 12 ayın 3 veya 1 ayında ahiret için hakiki ziraat ve ticaret yapısın. İmama-ı Azam efendimiz « herkesi Hızır bil, her geceyi Kadir bil» demiş. Üstad Hz. Biraz ileri gitmiş «her anı Kadir bil» demiş. Vahye muhatap olursan her an Kadir gecesi olur. 15. Mektupta Hz. Üstada göre Kadir gecesi « Zahiriden Hakikata geçildiği andır ». Başka yerde arama yani.. Üstad 3-4 tane Kadir tarif etmiş. Yine 15. Mektupta Sahabelerin velayetiyle diğer velilerin velayetini karşılaştırırken orada söylüyor. **Sahabeler zahiriden hakikate geçmiş, anlatırken hangi misali veriyor? Kadir gecesi misalini vermiş. Kadir gecesi: zahiriden hakikate geçildiği an..**

Şimdi ben yolda gidiyorum, başıma bir şey geldi, kaza vs fotoğrafın genel karesine bakmak.. Zaten Risalede mülkten melekûta bakmak esas.. Beşer zulmeder, kader adalet eder.. Bir şeyin melekûtu.. Hep bunlar anlatılmış. Başına bir iş gelince fotoğrafın genel karesine bakınca « niye böyle oldu » diyorsun sonra bir mana geldi, sen esas sebebini biliyorsun.. Adam ışıktaki durmadı, freni tutmadı bunlar esbab. Asıl mana sen melekût ve enfüse dönersen sana gelir.. İşte o gelen mana ya bir sunuhat, ilhamat, işaret ya da ihtarat.. Yani Bir çeşit mükâlem-i İlahiye oluyor.

Kelam-ı Ezeli'deki Ezel geçmişte başlamış, ileride biten düz bir şey değil diyor Üstad. Ezel; mazi ve hal ve istikbali birden tutar, yüksekte bakar bir âyine-misaldir (sözler 466). Ezeli düz bir çizgi gibi düşünen kişi «Allah bana geçmişte sormuş» diyor. Gençliğimde aklım başımda olsaydı belki kabul etmeyecektim, şöyle-böyle olmayacaktı vs.. diyor. **Üstad ise o soru geçmişte olmuş bitmiş değildir diyor. Allah soruyu mazi hal ve istikbalde soruyor. Soruyu şu anda soruyor. Sen onun dediklerini yaparak soruya Evet demiş oluyorsun.** Mahlukat tarafından bakan Ebed daha çok istikbale bakıyor ama Ezel 3 canibi içeriyor. **Kelam-ı Ezeli ne demek? Allah (cc) kelam ettiği zaman mazi hal ve istikbale bir anda kelam ediyor. Yani Muhammed (asm) gelen Kur'an 1400 sene önce nazil oldu-bitti değil.. Muhammed (asm) inen mushaftır. Kur'an'ı kerim yukarıda saydığımız işlemlerden sonra sana iniyor.** Kur'an'ın içinde binler Kur'an var. İsm-i azamdan, arş-ı azmdan gelmiş ya.. Her meslek ve meşrep sahibine birini verir. Senin Kur'an'ın sana incek yukarıdaki işlemlerden sonra **Mahluk olmayan Kur'an o kısım.** İlahiyat kitaplarında çok tartışılmış mahluk mudur-değildir diye. **Mahluk olan mushaftaki yazılardır, mürekkeptir. Bunu suya koysan dağılır. Allah'ın kelamı dağılır, bozulur mu? Bozulmaz... sana inen kısmı. Yukarıdaki işlemlerden sonra san Kur'an nazil olacak. Üstad her anı Kadir bil diyor.**

Risalede 4 tane tabir var:

- 1) **3 aylar (şuhur-u selase) → 80 sene ibadet ömrünü kazandırır diyor.**
- 2) **1 tek Ramazan → 80 sene ibadet ömrünü kazandırabilir.**
- 3) **Kadir gecesi → 1000 aydan daha hayırlıdır, 83 sene ibadet ömrünü kazandırır**
- 4) **Ve aynı şeyi Hizmet için söylüyor: hizmetiniz ulvidir, vazifeniz Kudsidir..**

Bu 4 tabirden Hizmeti saymayalım (bizim mesleğimizden bakmayıp genel bakalım). 3 ayları, Ramazanı, Kadir Gecisini hakkıyla geçiren kimse 250 sene yaşamış, ibadet etmiş gibi ömür kazanıyor. Çünkü Risale-i Nur ism-i Hakime mazhar: hikmetsiz, abes, tekrar bir cümle kesinlikle yoktur. Ayn-ı İlim ve manadır.

İnsanın cesedini kıymetli eden Ruhudur, ruhunu kıymetli eden kalbidir, kalbini kıymetli eden İman'dır. Aynen öylede 12 ayı kıymetli eden 3 aylardır. 3 ayı kıymetli eden Ramazan'dır. Ramazan'ı kıymetli eden Kadir gecesidir. Allah'ın kelamına muhatap olmaktır. Bütün sistem yani 365 gün 1 gün için çalışıyor. 15. Mektupta Üstad beklemeye gerek yok diyor. Zahiriden hakikate geç, Kadir gecesidir. Hakikate geç ya.. Sana bir mana geliyor... Nereden geliyor o mana? Allah bildiriyor sana.

İkinci Risale olan İkinci Kısım
Ramazan-ı Şerife dairdir

Şimdi Ramazan Risalesindeki Nüktelerin içini dolduracağız.

1. **Nükte** → **Rububiyet-i İlahiye noktasında ne anlatılmış ?** 3 tane vasıf var:
→ **Kemal-i Rububiyet,**
→ **Rahmaniyet,**
→ **Rahimiyet.**

Rububiyet-i İlahiye noktasında orucun emredilmesinin hikmeti Bu 3 tane manayı görmek. 29 Mektub:

İnsanlar, **gaflet perdesi altında** ve **esbab dairesinde**, o vaziyetin ifade ettiği **hakikati tam göremiyor**, bazan **unutuyor**. Cenâb-ı Hak, **zemin yüzünü bir sofraya-nimyet suretinde** halk ettiği ve bütün **envâ-ı nimeti** o sofrada **مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ** bir tarzda o sofraya dizdiği cihetle,

→ **kemâl-i Rububiyetini**

→ **ve Rahmâniyet**

→ **ve Rahîmiyetini** o vaziyetle ifade ediyor. (Yani bu 3'ünü gösteriyor. **İnsanlar ise bu 3'ünü görmüyor çünkü Meşguliyetleri fazlamış**. Rububiyet-i İlahiye noktasında Oruç emredilmiş ki → **meşguliyetlerini bırakıyor insana**. **Orucun en ekmelel neydi ?**

Midene (maddi cihazlara) oruç tuttuğün gibi manevi cihazlarada oruç tutturmak (kalp, ruh dimağ gibi). Oruç tuttuğün zaman bu 3'ünü görüyorsun. Rububiyet-i İlahiye noktasında oruç tutum» diyebilmen için bu 3'ünü görmen gerekiyor. Orucun emredilmesinin hikmeti o zaman tahakkuk ediyor. Yoksa tahakkuk etmiyor yani Peygamberimiz buyuruyor: bazı insanların eline açıklıktan başka bir şey geçmez. Aç kalmış oluyorsun. Halbuki diyet yaparak aç kalan insanlar da var. Benim açıklığımla onun açıklığının arasında ne fark var ? Orucun emredilmesinin Rububiyet noktasında hikmeti bu üçünü tutmaktır. **Niyet ediyoruz ya « Allah rızası için oruç tutmaya».. Bunları görmeye niyet edeceksin yani.**

Allah (cc) bütün mahlukatı bir anda terbiye ediyor. Cenab-ı Hak için 1'de 100'de aynıdır. Bir çiçeği yarattığı gibi aynı kolaylıkla bir bahçeyi, bir baharı aynı kolaylıkla cenneti halk edebilir. Cenab-ı Hak bir mevcudu terbiye etmesiyle milyar mevcudu terbiye etmesi aynı kolaylıkta oluyor. İşte **Kemal-i Rububiyet bu**. Adem asm 1 kişi, şu anda 7 milyar insan var. Aynı malzeme, ekoloji o zaman 1 kişiye hizmet veriyordu şimdi 7 milyara aynı kalitede hizmet ediyor. Zemzem ilk çıktığında 2 kişi içti, şimdi Ramazan umeresinde 1-2 milyon insan aynı sudan içiyor. İşte **Kemalat-ı Rububiyet bu**.

Rahmanın en zahir manası ne ? **Rezzak** diyor ya.. Allah'ın rızık vericiliğini görmek (külli).

Rahimiyet de hususi tecelli. Bütün mahlukatla Allah (cc) umumi ve hususi olarak ilgileniyor. Rahim bizde meslek esaslarında gözükür.

2. **Nükte** → **Nimet-i İlahiye noktasından ne anlatılmış ? Burada Şükr-ü Manevi anlatılmış, Maddi değil.**

A) Şükr-ü manevi (29. Mektub): Ona teşekkür etmek, o nimetleri **doğrudan doğruya Ondan bilmek**, o nimetlerin **kıymetini takdir etmek** ve o nimetlere **kendi ihtiyacını hissetmekle** olur. İşte, Ramazan-ı Şerifteki oruç, hakikî ve hâlis, azametli ve umumî bir şükrün anahtarıdır. Çünkü, sair vakitlerde **mecburiyet tahtında olmayan insanların çoğu, hakikî açıklık hissetmedikleri zaman, çok nimetlerin kıymetini derk edemiyor**. Kuru bir parça ekmek, tok olan adamlara, hususan zengin olsa, ondaki **derece-i nimet anlaşılıyor**.

Halbuki, iftar vaktinde, o kuru ekmek, bir mü'minin nazarında çok kıymetli bir nimet-i İlahiye olduğuna kuvve-i zâikası şahadet eder. Padişah'tan tâ en fukaraya kadar herkes, Ramazan-ı Şerifte o **nimetlerin kıymetlerini anlamakla bir şükr-ü mânevîye mazhar olur.**» (Maddi olanı zaten yapıyoruz. Ne alsan besmele çekiyor, hamd ediyor, teşekkür ediyorsun)

Orucun emredilmesinin Nimet-i İlahiye noktasından hikmeti neymiş ?

→ **Şükr-ü Manevi : doğrudan doğruya Ondan bilmek,**
kıymetini takdir etmek,
kendi ihtiyacını hissetmek.

O zaman bir kimse Ramazan-ı Şerifte bütün nimetleri doğrudan doğruya Allah'tan bilirse, **nimetlerin kıymetini takdir ederse, kendi ihtiyacını hissederse Nimet-i İlahiye noktasında orucun emredilmesinin hikmeti tahakkuk ediyor**. O zaman o kimse «ben Nimet-i İlahiye noktasında oruç tuttum» diyebilir. **Üstad şükr-ü maneviyyi burada 2'ye ayırmış. Yukarıda saydığımız birinciydi.** Hem diye başlamış («hem» risalede ayrı bir başlık anlamında)

B) Şükr-ü Manevi: Hem gündüzdeki yemekten memnûiyeti cihetiyle,

→ **"O nimetler benim mülküm değil.**
→ **Ben bunların tenâvülünde hür değilim.**
→ **Demek başkasının malıdır**
→ **ve in'âmıdır;**
→ **Onun emrini bekliyorum" diye, nimeti nimet bilir, bir şükr-ü mânevî eder.** (5 madde saydı, yukarıda da 3 tane saymıştı. Bütün nimetlere bu şekilde bakınca: **benim mülküm değil, bunları kullanmakta hür değilim, demek başkasının malı (ya insanın hanımı dahi öyle.. Ramazanda yaklaşmıyorsun..)** Bu 8 maddeyi nasıl anlarsın ? Aç kalarak. Sair vakitlerde **mecburiyet tahdında açıklık çekmediğin için nimeti doğrudan doğruya Ondan bilmiyorsun, kıymetini takdir etmiyor ki hemen saldırıyor.** İşte açıklık çekerek bunları yapabilirsin - görebilirsin. Ama Nur talebeleri zaten bu manayı bir derece yapıyor üzerine bir de Ramazanda yeme-içmeyi ekliyor.

İkinci Risale olan İkinci Kısım
Ramazan-ı Şerife dairdir

4. **Nükte** → ictima-i hayat noktasında ne anlatılmış ? ictima-i hayat noktasında açın halini anlamak. Yani Cenab-ı Hak bizim aç kalmamızı istemiyor. Açlık çekerek açın halini anlamamızı istiyor. 29: Mektub: , o ihtilâfa binaen, zenginleri fukaraların muavenetine davet ediyor. Halbuki, zenginler fukaranın acınacak acı hallerini ve açlıklarını, oruçtaki açlıkla tam hissedebilirler. Eğer oruç olmazsa, nefisperest çok zenginler bulunabilir ki, açlık ve fakirlik ne kadar elîm ve onlar şefkate ne kadar muhtaç olduğunu idrak edemez. Bu cihette insanıyetteki hemcinsine şefkat ise, şükr-ü hakikînin bir esasıdır. Hangi fert olursa olsun, kendinden bir cihette daha fakiri bulabilir; ona karşı şefkate mükelleftir. Eğer nefisine açlık çektirmek mecburiyeti olmazsa, şefkat vasıtasıyla muavenete mükellef olduğu ihsanı ve yardımı yapamaz, yapsa da tam olamaz. Çünkü, hakikî o hâleti kendi nefsinde hissetmiyor. (yani Cenab-ı Hak kimini zengin kimini fakir yaratmış. Zenginleri fakirlerin yardımına çağırıyor. Herkes kendinden bir cihette daha fakiri bulabilir. Yani ben bir cihette zengin, bir cihette fakirmişim. Kendimden fakirlere yardım etmem gerekiyormuş ictima-i hayat noktasında.. Bu bir emir.

İctima-i hayat noktasında orucun emredilme sebebi:

- 1) kendinden daha fakire yardım yapmak, onun halini anlamak (açı anlamak).
- 2) sendeki Şefkatin ortaya çıkması.

Eğer açlık çekmezsen fakirin halini anlamazsın. Anlamayınca sendeki Şefkat ortaya çıkmaz. Yardım yapsan dahi tam yapamazsın.

Şimdi ben Resule 100 lira zekat verdim.. zekatın ona bakan tarafı.. o maddi ihtiyaçlarını gideriyor. Ama bendeki şefkat ortaya çıkmadı. Neden ? Çünkü ben onun halini anlamıyorum. Ben ancak onun halini anlarsam ona şefkat edeceğim.

Orucu emredilmesinin ictima-i hayat noktasındaki hikmeti:

- Afakta → açın halini anlamak
- Enfüste → şefkatin ortaya çıkması (ona yardım yaparken)

Bu bir emir çünkü «Herkes kendinden bir cihette daha fakiri bulabilir» diyor.. Ben bir cihette zengin, bir cihette fakirim. Peygamber efendimizin hadisinde diyor: zekat, sadaka 7, 70, 700, 7000 yazılır.. Ne demektir ? **Fakire verirken 7 yazılır, o fakir tam ihtiyaç sahibiyse 70 (arayıp bulursan diyor) yazılır, akrabadan olursa 700, taleb-i ulum olursa 7000 yazılır.** Üstad zekatı anlatırken «mim ma» daki «ma» umumiyet ifade eder..(orada bir genişleme var): Maldan-mülkten zekat olduğu gibi ilimden-amelden de zekat olur. Risale-i Nurdaki bilgilerden de zekat olur. O zaman biz kendi mesleğimizde de ihtiyaç sahibi insanları arayıp bulacağız. Bazıları diyor ya «Risale-i Nur müşteri aramaz»... Cümleye baksan fotoğrafın tek karesine bakıyorsun.. Yanılırsın

O mektubtaki o cümle siyasilere söylenmiş bir cümle. Adam okumaz, fotoğrafın yanlış mana verir diyor, değil mi ? O cümleyi oradan çıkardığın zaman dindeki tebliğat ruhuna zıt. 3. Notada medar-ı iltibas olmuş meseleler var, misal: Peygamberimiz bir gruba tebliğat yapıyor, ayet gelmiş «Ya Muhammed (asm) sen onlara söyleyince kabul etmezler».. Peygamberimiz ne yapıyor? Daha bir ciddiyetle tebliğat yaptı. Rivayet kitaplarında Ebu Cehil'e 400-600 arası gidip gelmiş, tebliğat yapmış Peygamberimiz.. En sonunda demiş Ebu Cehil «yeter ya Muhammed eğer senin dediğin bir Allah varsa, ahirete gidersek ben diyeceğim Muhammed vazifesini yaptı. Artık bana söyleme» demiş.

Üstad Hz. Emridağı L-2'de «karşımda müthiş bir yangın var, alevleri göklere çıkmış, onu söndürmeye koşuyorum» diyor değil mi ? Kaç yaşında o mektubu yazarken ? En az 80. Şimdi 80 yaşında Üstad koşuyorum diyen Üstada duran talebe olur mu ? Olmaz.. fitrat kabul etmiyor. «Müşteri aramaz» tabirinin şöyle bir tarafı var: ben şimdi okudum, kendimi nazara veriyorum, yani «ben kendime müşteri arıyorum»... Öyle değil mi ? Sadece cümleye bakıp amel etsen doğru değil yani.

O zaman zekat noktasında ne yapacağız ? Orucu emredilmesi ictima-i hayat noktasında: açın halini anlamak, ona yardımı yaparken o şefkati yapmak. Allah sana bunu ikram etmiş. Önce senin ihtiyacın vardı, bu hakikatlardan zenginsin. İhtiyaç sahibini gördüğün zaman (çünkü sen onun halini biliyorsun, sen de öyleydin) ona şefkat edeceksin. Bu şekilde hakikata tatbik etmek yoksa kendini nazara verince.. kabul olmaz diyor Üstad.. minnet oluyor.

Niyet ettim Allah rızası için oruç tutmaya derken niyetinde yukarıdaki 3 nüktede geçen toplam 10 hakikat olacak

4. **Nükte** → Nefsin terbiyesine bakıyor:

- Nefis, kendini → hür
- ve serbest ister
- ve öyle telâkki eder.
- Hattâ,
- mevhum bir rububiyet
- ve keyfemâyeşâ hareketi, fitrî olarak arzu eder.
- Hadsiz nimetlerle terbiye olunduğunu düşünmek istemiyor.
- Hususan, dünyada servet ve iktidarı da varsa, gaflet dahi yardım etmişse,
- bütün bütün gasıbâne, hırsızcasına, nimet-i ilâhiyeyi hayvan gibi yutar.

Ramazanda orucun emredilmesinin hikmeti nefsi terbiye etmek imiş. Az önce saydığımız terbiyesiz bir nefis ve onu terbiye etmek için Ramazanda oruç emredilmiş. Şimdi gelecek cümlelerde bunların müsbetlerini anlatıyor:

İşte, Ramazan-ı Şerifte, en zenginden en fakire kadar herkesin nefsi anlar ki,

- kendisi malik değil, → memlûktür;
- hür değil, → abddir.

İkinci Risale olan İkinci Kısım
Ramazan-ı Şerife dairdir

Emrolunmazsa, en âdi ve en rahat şeyi de yapamaz, elini suya uzatamaz diye,

- **mevhum rububiyeti kırılır,**
- **ubûdiyeti takınır,**
- **hakikî vazifesi olan şükre girer.**

Hatırlarsanız 2. Nüktede Şükr-ü Manevîyi anlatmıştı. Burada ise şunu anlatıyor: **maddi şükretmek istiyor musun ? Yukarıdaki maddelerden kurtulacaksınız. Kendini terbiye etmeden şükredemezsiniz. Neden ? Çünkü kendine veriyorsun, sistemi kendine çeviriyorsun. Kara delik gibi.** Yani adam sistemi gömlek üretmek için yapmış ben bunu değiştiriyorum masa örtüsü yapıyorum. Sistemi çevirdi. **Her şeyde Allah'ı göresin, şükredesin diye yapmış ama sen sistemi kendine çeviriyorsun.. Ne oluyor ? Sen gözüküyorsun orada.** O zaman **kim Ramazanda anlarsa** → kendisi malik değil, memlûk. hür değil, abd. Emrolunmazsa, en âdi ve en rahat şeyi de yapamaz, elini nimetlere uzatamaz, mevhum rububiyeti kırılırsa **bu kimse ubudiyeti takınır.** Bu kimse nefsi terbiye noktasında diyebilir ki «ben oruç tuttum». **Nefsin mevhum rububiyetini sen nasıl kırarsın ki şükredebilesin ? Hür olmadığını, serbest olmadığını, memluk ve abd olduğunu anlayınca.**

5. Nükte → Kötü ahlaklardan sıyrılmak anlatılmış: Kötü ahlak 4 tane sayacak burada: « Ramazan-ı Şerifin orucu, nefsin tehzib-i ahlâkına ve serkeşâne muamelelerinden vazgeçmesi cihetine baktığı noktasındaki çok hikmetlerinden birisi şudur ki:

- 1. Nefs-i insaniye gafletle kendini unutuyor.**
Mahiyetindeki hadsiz aczi, nihayetsiz fakrı, gayet derecedeki kusurunu göremez ve görmek istemez.
(Birinci kötü ahlak → gafletle aczini, fakrını, kusurunu görmemek)
- 2. Hem ne kadar zayıf ve zevâle maruz ve musibetlere hedef bulunduğunu ve çabuk bozulur, dağılır et ve kemikten ibaret olduğunu düşünmez. Adeta polattan bir vücudu var gibi, lâyemûtâne, kendini ebedî tahayyül eder gibi dünyaya saldırır. Şedit bir hırs ve tamahla ve şiddetli alâka ve muhabbetle dünyaya atılır. Her lezzetli ve menfaatli şeylere bağlanır.**
(ikinci kötü ahlak → afaki ve enfüsi kendini ebedi tahayyül etmek)
- 3. Hem kendini kemâl-i şefkatle terbiye eden Hâlıkını unuttur.**
- 4. Hem netice-i hayatını ve hayat-ı uhreviyesini düşünmez; ahlâk-ı seyyie içinde yuvarlanır.**
(dördüncü kötü ahlak neymiş ? (kabri ve ahireti düşünmemek yani bu ameller beni kurtarır mı ? Nereye gidiyorum, ne yapacağım ? Netice-i hayatını ve hayat-ı uhreviyesini düşünmüyor.

Ramazan-ı Şerifte orucu emredilmesinin hikmeti neymiş ? Seni kötü ahlaklardan kurtarmakmış: acz, fakr, kusurunu görmek, afaki ve enfüsi kendini ebedi tahayyül etmemek... Böyle olmazsa sen herşeye saldırırsın, hırs gösterirsin diyor. Aşağıda ise söyleyeceği «işte» kelimesi ile bunların müsbetini söylemiş oluyor:

İşte, Ramazan-ı Şerifteki oruç, en gafillere ve mütemerridlere, zaafını ve aczini ve fakrını ihsas ediyor. Açlık vasıtasıyla midesini düşünüyor; midesindeki ihtiyacını anlar. Zayıf vücudu ne derece çürük olduğunu hatırlıyor. Ne derece merhamete ve şefkate muhtaç olduğunu derk eder. Nefsin Firavunluğunu bırakıp, kemâl-i acz ve fakr ile dergâh-ı İlâhiyeye ilticaya bir arzu hisseder ve bir şükr-ü mânevî eliyle rahmet kapısını çalmaya hazırlanır—eğer gaflet kalbini bozmamışsa!

Gaflet kalbini bozmuş mu ? Bozmuş. Bozduğu için bu ahlaklardan kurtulamıyor.. Akşama kadar sadece iftarı düşünüyor.. Ezan okunsun..top atılsın. **Şimdi 5. nükteye kadar anlattıklarımız Rahmet kapısını çalmaya hazırlanmış. Kapıyı sürekli çalarsan kapı sana açılır. Kötü ahlaktan temizlenmek Allah'ın kelamına muhatap olmanın zemini. Eğer o 4 ahlaktan kurtulamazsan kelama muhatap olmazsın.** Bunlar suyun bulanıklığı, suyun bulanıklığını alırsan suyun içindekilerini görebiliyorsun. Bunların menfisi kelamı anlamayı önleyici şeyler. Ramazanda orucun emredilmesinin hikmeti o menfiyattan kurtulup müsbetleri görmek. **Buraya kadar anlattıklarımız genel manada Kadri gecesinin zemini oldu.**

6. Nükte → Kadir gecesini: Ramazan-ı Şerifin sıyâmı, Kur'ân-ı Hakîmin nüzulüne baktığı cihetle ve Ramazan-ı Şerif, Kur'ân-ı Hakîmin en mühim zaman-ı nüzülü olduğu cihetindeki çok hikmetlerinden birisi şudur ki:

Kur'ân-ı Hakîm, madem şehri-i Ramazan'da nüzul etmiş. O Kur'ân'ın zaman-ı nüzulünü istihzar ile, o semâvî hitabı hüsn-ü istikbal etmek için Ramazan-ı Şerifte nefsin hâcât-ı süflîyesinden ve mâlâyâniyat hâlâtından tecerrüt ve ekl ve şürbün terkiyle melekîyet vaziyetine benzemek ve bir surette o Kur'ân'ı yeni nâzil oluyor gibi okumak ve dinlemek ve ondaki hitâbât-ı İlâhiyeyi güya geldiği ân-ı nüzulünde dinlemek ve o hitabı Resul-i Ekremden (a.s.m.) işitiyor gibi dinlemek, belki Hazret-i Cebrail'den, belki Müttekellim-i Ezelden dinliyor gibi bir kudsî hâlete mazhar olur. Ve kendisi tercümanlık edip başkasına dinlettirmek ve Kur'ân'ın hikmet-i nüzulünü bir derece göstermektir.

İkinci Risale olan İkinci Kısım
Ramazan-ı Şerife dairdir

Kur'an'ı Kerim ezeldir : Olmuş-bitmiş değil her anda insan Allah'a muhatap olabilir. Muhammed asm'ın en büyük mucizesi bu. Diğer mucizelerden farkı: Musa asm asayı vurdu, deniz ikiye yarıldı. Kaç kişi gördü ? 10 bin. Kaç kişi gördüyse ona münhasır kalıyor. Süleyman ve İsa asm'ın mucizeleri hakeza. **Ama Muhammed asm'ın mucizesi belağat / söz noktasından gelmiş. Kelama muhatap olmak diğer mucizeler gibi değil. Yani: Kelama muhatap olduğun zaman Muhammed asm'ın mucizesi tahakkuk ediyor, olmuş-bitmiş değil. Muhatabiyette oluyor.** Seni (aciz, fakir insanı) 18.000 alemin padişahına muhatap ediyor. Oysa bir belediye başkanı benim oyumla seçilmiş.. Beni içeri almıyor, onunla konuşamıyorum bile.

S

(Ezel = mazi, hal, istikbal. **Allah'ın kelamı bu 3 zamana birden bakıyor. Bizden sonra gelecek insanlar var, Allah bu lafızların içinde onlar için de mana vermiş.** Hal'de 7 milyar insan yani 7 milyar farklı mana var. **Mahluk olmayan, o çok tartışılan kısım Kelam-ı ezeli tarafı.** Üstad 6. nüktede bu konuya girmemiş ama bu meselenin temelini anlatıyor. Kur'an-ı Kerim 1400 sene önce sadece Muhammed asm'a nazil olmuş-bitmiş değil . **Kur'anın içinde binler Kur'an var. Her meslek ve meşrep sahibine birini verir. Bize nüzul edecek yani. Allah ile nasıl muhatap olacaksın, Kur'an'ın sana nasıl nüzul edecek onun zemini geçmiş 5 nüktede anlatılmıştı. Muhammed asm'a Kur'an olay ve hadisata binaen gelmiş.** Misal: bir kadın gelmiş, kocasını Peygamberimize şikayet etmiş «Allah, kocasının sana şikayet eden kadının sesini işitti. O semi ve basirdir, alim ve habirdir (Mücadele suresi)... O esbaba binanen o ayet inmiş.

Yani ayetler Peygamber efendimize içinde bulunduğu bir şeye binaen geldi. Aynen bunun gibi: **Sen de içinde bulunduğun esbaba binaen anlatacağımız zemini yaparsan Allah sana, o mesele niye öyle oldu bildirecek.** Yolda giderken bir araba geldi sana vurdu, eğer hakikaten bu zemini yaptıysan o arabanın niye sana vurduğunu söylecek. Gelecek kalbine mana. Mülkten melekuta bakacaksın yani. **O zaman: ilhamat, ihtarat, işaret, veya rumuzat oluyor. Bir şekilde mukalem-i İlahiyeye mazhar oluyorsun.**

Genel manada bu, Muhammed asm'a vahiy olmuş. Vahyin anlaşılması için de bunlar lazım –mukaleme-i İlahiye: sunuhat, tuluat, işaret, ihtarat... olacak.

Kur'an'ı kerim dünya semasına Ramazan'da inmiş ya..: Gönül semasına da yine Ramazan'da iniyor... «en mühim zaman-ı nüzulu Ramazan». **Yani ekser ayetler, sureler Muhammed asm'a Ramazan'da gelmiş. Peki hikmeti ne ? :**

« Kur'ân-ı Hakîm, madem şeh-r-i Ramazan'da nüzul etmiş. O Kur'ân'ın zaman-ı nüzûlünü istihzar ile (hazırlanmak), o semâvî hitabı hüsn-ü istikbal etmek için...» (ben Muhammed asm'a gelen vahyin mana meratibini anlamak için nasıl bir hazırlık yapmam, nasıl karşılamam lazım ?

Ramazan-ı Şerifte

- 1) **nefsin hâcât-ı süfliyesinden**
- 2) **ve mâlâyâniyat hâlâtтан tecerrüt**
- 3) **ve ekl**
- 4) **ve şürbün terkiyle**

Bu 4'ü Kur'an'ı Kerim'e muhatap olmanın, senin Kur'an'ının sana nüzulünün zeminiymiş. Bunu Muhammed asm ile düşünelim: **hem enfüste hem afakta süfli ihtiyaçtan ve malayani halattan tecerrüt etmiş. Yemek ve içmeyi terk etmiş (Sünnet-i Seniyye ölçüsünde)..** Hiraya çekilmiş. Bu 4 şeyi yapınca vahye azamiyet derecede mazhar olmuş mu ? Vahyin, Kur'an'ı Kerimin nüzul zemini bu 4'ü

« hâcât-ı süfliye ve mâlâyâniyat hâlâtтан tecerrüt» İnsan dünyaya niçin gelmişti ? Halik-ı Kainat'ı tanımak & Ona ibadet etmek. Seni bu maksadından ne bırakıyorsa o enfüste süfli hissiyattır, mâlâyâniyattır. Bu iki şey seni kelimadan ayırıyor.. Çünkü başka şeyle uğraşıyorsun. **Bu nokta-i nazardan insan tekrar cenneti kazanmaya gelmemiş dünyaya. Niçin geldi ? Kelama muhatap olmak için.** 365 günde hiç olmazsa 1 gün Cenab-ı Hak kelama muhatap olun diyor. 365 günde 1 gün Kadir gecesinin ifade ettiği mana her anda var. 15. mektuba göre (başta söylemiştik) **Kadir gecesi → Zahirden Hakikate geçildiği andır.** Çünkü mana geliyor sana... Nereden geldi, kim söyledi onu sana ? **Bu işte. Direk levh-i mahfuzla bağlantı yapıyorsun. Kadir gecesi Kudertin taalluk ettiği an. 1000 aydan daha hayırlı dediği bu.**

BU 4 şeyden tecerrüt edince olay ve hadisata binanen sana mana geliyor. «1000 aydan daha hayırlı» cümlesinde belağat var: 1000 ay ortalama 83 sene yapıyor. Yani Allah'ın (cc) kelamına bir muhatap oldun 83 seneden hayırlıymiş. 83 sene ne demek ? Bir insan ömrüdür. **Yani senin Allah'a muhatap olduğun bir mana bir insan ömründen daha hayırlıdır... « Bir ân-ı seyâyâle vücud-u münevver, milyon sene bir vücud-u ebtere müreccahtır »** insan ömrü yaklaşık 83 sene.. oysa insan sonsuz yaşayacak ebediyet ile ne alakası var ? Bir insan düşün 65 sene Kadir gecesini yakaladı.. 65 x 1000 yine bir rakam yapar. O rakamın ebediyetle ne alakası var ? **Yani bir insan ömründen daha hayırlıdır anlamında..**

365 günde 1 gün Kadir gecesinin ifade ettiği bir manayı her anda yakalayabilirsin. Yukarıdaki 4 tecerrütün geniş bir izahı Kadir gecesinden önceki 5 nüktede yapılmış. Süfliyattan ve malayaniyattan nasıl kurtulacağız ? O 5 nükte ile. Geniş bir nazarla: seni kelama muhatap olmaktan geri bırakan herşeyden. **Hâcât-ı süfliye ve mâlâyâniyat hâlât → Savma bakıyor Ekl ve şürb → Oruca bakıyor. Bunlardan sonra Siyam oluyor sana nüzul oluyor.**

365 günde 1 gün Kadir gecesinin ifade ettiği manayı 12 ayda 1 ay Ramazan ile, her günde 5 vakit namaz ile, her anda besmele ile Kainat, Küre-i arz ve İnsan simasında görebilirsin. En azından bir gün kelama muhatap ol yani..

İkinci Risale olan İkinci Kısım
Ramazan-ı Şerife dairdir

Rububiyet noktasında Ramazanın ifade ettiği mana:

- Kelam-i Rububiyet
- Rahmaniyet
- Rahimiyet manası

Namaz nedir? (9. sözün başı):

- İnkılab
- Tasarruf
- İhsan

Besmelede ne anlatılmıştı ?

- Kainat
- Küre-i arz
- İnsan siması

Eğer sen Kemal-i Rububiyet, Rahmaniyet ve Rahimiyet'i görmediysen nimeti doğrudan doğruya Allah'dan bilmezsin ki .. Kendinden bilirsin. Kıymetini takdir edemezsin.

İmam-ı Azam efendimiz: herkesi Hızır bil, her geceyi Kadir bil. Üstad ise her anı Kadir bil diyor. Şu anda yer yerin altında milyarlarca insan var «ya Rabbi bize bir an mühlet ver seni bir zikredelim, sana ibadet edelim» diyor mu ? Onların eline geçmeyen şu an Emre abi senin elinde var. 365 günde 1 gün Kadir gecesinin ifade ettiği 1000 aydan hairlı o anı 12 ayda 1 ay Ramazan ile yakalayabilirsin, 5 vakit namaz ile (24. sözde Hac kadardır diyor), **Besmele ile her an yakalayabilirsin.**
Besemelede Miraç var: Leyle-i Kadir ise 2. bir Miraç hükmündedir diye bir ifade var. Herşey insan için insan ise Allah için.

Vahye, kelama mazhar olma zemini → Sufliyet, malaniyet, ekl ve şürbden (sünnet ölçüsünde) tecerrüt.

Bu 4'ünün zemini ise → kendinden önceki 5 nükte

Sen 5 nükteyi yapınca Kelama mazhar oldun ya o zaman Cenab-ı Hak'la muhatabiyet zeminini yapmış oluyorsun.. Olay ve hadisata binaen sana mana geliyor. Senin Kur'an'ın sana nüzul ediyor. Madem Kur'an şehir-i Ramazanda nüzul etmiş, Cenab-ı Hak bu haleti umum ümmeti Muhammed'e yaşatmak istiyor. Muhammed asm'ın En büyük mucizesi Kelama muhatabiyet. Yani olay ve hadisat kudretin ayetleri ya Kur'an'ı Kerim Cenab-ı Hakkın kudretiyle kainat kitabında yaratmış olduğu ayetlerin tilavetidir. Kelama muhatabiyet bunu anlatıyor. Olay ve hadisata binaen içinde bulunduğun anın melekutiyet manasının sana gelmesi.

« melekutiyet vaziyetine benzemek ve bir surette o Kur'an'ı yeni nâzil oluyor gibi okumak ve dinlemek ve ondaki hitâbât-ı ilâhiyeyi güya geldiği ân-ı nüzulünde dinlemek ve o hitabı Resul-i Ekremden (a.s.m.) işitiyor gibi dinlemek, belki Hazret-i Cebrail'den, belki Mutekellim-i Ezeliden dinliyor gibi bir kudsî hâlete mazhar olur. Ve kendisi tercümanlık edip başkasına dinlettirmek (sana bir hakikat geldi sen onu tercümanlık yapıp başkasına anlatacaksın. Üstad'da tam böyle. Mesela Ayet-el Kübra, Lemaat, Ramazan Risalesi, 32. Sözün 1. mevkıfı Ramazanda nüzul etmiş. Kendisi tercümanlık yapıyor. Mesela ben de istifade ediyorum ben de anlatıyorum. O zaman Kur'anın hikmet-i nüzulünü göstermiş oluyorsun) ve Kur'an'ın hikmet-i nüzulünü bir derece göstermektir «

Peygamber asm'dan sonra niye peygamber gelmiyor ? Bir hikmeti şu: **Allah (cc) istiyor ki Muhammed asm'ın ümmetindeki birisi kendine peygamber gibi muhatap olsun.** Ümmetin alimleri ben-i İsrailin peygamberleri gibidir. **Bu, Peygamber asm'ın ümmetine mahsus bir şey. Peygamber gibi Allah'a (cc) muhatap olabilir.** Peygamber asm bir insanı nasıl bir seviyeye çıkarıyor... Gitmiş, gelmiş o kapıyı açık bırakmış ya seni elinden tutup götürüyor... **Ona muhatap ediyor yani. En büyük mucize bu. Ve sana gelen o manayı başkasına tercümanlık yapacaksınız.**

Kırıp dökmeden tercüme yapmak için iki lisanın belağatına vakıf olmak gerekiyor ki çeviresin. **Aynen bunu gibi Kur'an'ı Kerim ayat-ı tekvinin tercüme-i ezeliyesi olduğu için Kudretin ayetlerini kelamın lisanına çeviriyor. Kur'an'ı Kerim neydi ? Kainat kitabında Cenab-ı Hakkın kudretiyle yarattığı ayetlerin tilaveti. Kudretin ayetlerini kelamın ayetine çeviriyor. Mesela «Veşşemsi veduhâhē..» suresinde Cenab-ı Hak anlatıyor, yani o kudreti kelama çeviriyor, tercümanlık yapıyor.**

Muhammed asm geldikten sonra peygamber gelmiyor ama peygamber Gibi muhatap olmak (Hızır gibi... Hızır değil. O makama çıkar, Hızırdan ders alır ama ayn-ı Hızır telakki edilir diyor. Mehmet Akif Ersoy parkına gitsem Mehmet Akif Ersoy'la görüşebilir miyim ? Görüşemem, onun ismi verilmiş oraya. Şimdi Hızır makamına çıktım ama Hızır değilim ki. Evet peygamber değilsin ama peygamber gibi muhatap olabiliyor).

Bir metnin Risalede 3 şekilde izah metodu:

- 1. Metnin, cümlelerin içindeki mana nazara verilir** (mesela okudun bir yer: «nefsin hacatı süfliyesi → ben bilineyim, ben tanınayım», malaniyat → haberleri, siyaseti takip etmek. Şu anda metinden izah ediyorum. Hariçten bir şey söylemiyorum. Metinden izah)
- 2. Nazm-ı mani** (yani Münasebet Kurmak. Cümleleri, kelimeleri birbirine baktırmak. Biz 2. ve 3. nükteyi birbirine, 4 ile 5'i, ilk 5 nükte ile 6'yı birbirine baktırdık)
- 3. Atıf** (bu cümlelerin, kelimenin izahı başka yerde var. Üstad mükemmel izahın böyle olacağını söylüyor: müteferrik parçalar bir araya gelse mükemmel şerh ve izah olur. Atıf yaparken kelime, cümle, paragraf, konu ve mana atfı olup olmaması çok önemli. Atıf yapamazsan atış oluyor)